

CONGRES | 3 OKTOBER 2024

GESTOORD OF ONGESTOORD: SEKSUALITEIT IN DE RESIDENTIËLE FORENSISCHE ZORG

KEYNOTE SPREKERS: DR. LUK GIJS & MEVROUW LENA BOONS

FPC Gent
Hurstweg 9, 9000 Gent

Hoe om te gaan met seksualiteit in de residentiële forensische zorg is een actueel thema binnen de sector. In de verschillende instellingen wordt gezocht naar gepaste antwoorden op de dilemma's waar men met betrekking tot dit thema mee geconfronteerd wordt. Tijdens dit congres worden de forensische voorzieningen en hun medewerkers uitgedaagd om kritisch te reflecteren over hun eigen visie en praktijk omtrent seksualiteit bij de bij hen opgenomen patiënten. In de zoektocht naar een gemeenschappelijke visie organiseren FPC Antwerpen, FPC Gent en de drie Vlaamse medium security voorzieningen van Bierbeek, Rekem en Zelzate gezamenlijk dit congres.

PROGRAMMA

- 8.30 u. Onthaal
- 9.30 u. Welkomstwoord
- 9.40 u. Plenaire lezing: Seks(ueel beleid) in (Vlaamse) gevangenissen en forensisch psychiatrische instellingen (Dr. L. Gijs; emeritus, psycholoog, Instituut Familiale en Seksuologische Wetenschappen, KUL)
- 10.30 u. Pauze (incl. wissel lokaal)
- 11.00 u. Workshops
- 12.15 u. Lunch (incl. wissel lokaal)
- 13.30 u. Workshops
- 14.45 u. Wissel lokaal
- 15.00 u. Plenaire lezing: Naar een geïntegreerd seksualiteitsbeleid in de forensische psychiatrie (Mevrouw Lena Boons)
- 15.50 u. Nawoord
- 16.00 u. Receptie en netwerkmoment
- 17.30 u. Einde

INSCHRIJVEN

Inschrijven is verplicht en kan tot en met 23 september 2024 [via deze link](#) of de QR-code. De deelnameprijs bedraagt 100 €. Na inschrijving wordt een bevestiging met betalingsuitnodiging verstuurd. De inschrijving is pas definitief na betaling.

Het aantal plaatsen voor dit congres is beperkt. We werken volgens het principe 'first in, first served', snel zijn is dus de boodschap.

Accreditering werd aangevraagd.

CONGRES

GESTOORD OF ONGESTOORD: SEKSUALITEIT IN DE RESIDENTIËLE FORENSISCHE ZORG

LEZINGEN

SEKS(U)EEL BELEID) IN (VLAAMSE) GEVANGENISSEN EN FORENSISCH
PSYCHIATRISCHE INSTELLINGEN | DR. LUK GIJS, EMERITUS, PSYCHOLOOG,
INSTITUUT FAMILIALE EN SEKSUOLOGISCHE WETENSCHAPPEN, KUL

Welk seksueel beleid is er in (Vlaamse) gevangenissen en forensisch psychiatrische instellingen?
Welke doelstellingen wil dat beleid realiseren?

Om deze vragen te beantwoorden zal eerst een overzicht gegeven worden van het empirisch onderzoek naar seksueel gedrag (bv. porno kijken; seksueel gewelddadig gedrag; seks in partnerrelaties) en seksueel beleid in (Vlaamse) gevangenissen en forensisch psychiatrische instellingen. In aansluiting daarbij zal in kaart gebracht worden of en in welke mate de beoogde seksuele beleidsdoelen gerealiseerd worden.

Op basis van dit overzicht van empirisch onderzoek zullen implicaties voor (de uitvoering van) het seksuele beleid in gevangenissen en forensisch psychiatrische instellingen gedaan worden om een effectiever beleid te realiseren om zo meer (seksueel) welzijn, minder (seksueel) geweld en minder (seksueel) recidive te bewerkstelligen.

In aanvulling bij deze algemene evaluatie zal ook specifiek stilgestaan worden bij de vraag of er één beleid dient gevoerd te worden voor alle personen in gevangenissen en forensisch psychiatrische instellingen dan wel een verschillend beleid voor verschillende groepen (bv. daders van seksueel geweld versus niet-daders van seksueel geweld).

DE ONTWIKKELING VAN EEN SEKSUALITEITSBELEID IN DE FORENSISCHE CONTEXT:
OP ZOEK NAAR DE NODEN EN BEHOEFTE VAN PATIËNTEN, HULPVERLENERS,
BELEIDSMAKERS EN SEKSWERKERS | MEVROUW LENA BOONS

Mensen met een psychiatrische problematiek hebben ook behoefte aan seksualiteitsbeleving. Seksualiteit is een fundamenteel recht, al lange tijd verankerd in nationale en internationale wetgeving. Uit de Forensic Inpatient Quality of Life Questionnaire (FQL) blijkt echter dat forensisch psychiatrische patiënten hun kwaliteit van leven het laagst beoordelen op het domein 'seksualiteit'. Dit kan deels worden toegeschreven aan het ontbreken van een seksualiteitsbeleid in de meeste forensische behandelunits. Daarnaast tonen studies naar de attitudes van hulpverleners aan dat seksualiteit bij forensische patiënten voornamelijk vanuit een problematiserend perspectief wordt benaderd. Dit onderzoek heeft tot doel een geïntegreerd seksualiteitsbeleid te ontwikkelen en richt zich daarbij op de identificatie van de noden en behoeften van forensische patiënten, hulpverleners, beleidsmakers en sekswerkers. De inzichten, verkregen via surveys en kwalitatieve diepte-interviews, resulteren in concrete aanbevelingen op verschillende niveaus: management, beleid en directe patiëntenzorg.

WORKSHOPS

HOT STUFF IN DE FORENSISCHE ZORG: BEVINDINGEN EN DISCUSSIE OVER EEN SEKSUALITEITSBELEID OP NIVEAU VAN EEN VOORZIENING | MEVROUW IMKE DERISON

Seksualiteit als basisrecht is verankerd in verschillende nationale en internationale wetgevingen. Ook personen met een psychiatrische problematiek en forensisch statuut zouden zich op dit recht moeten kunnen beroepen. Studies naar de kwaliteit van leven van deze groep in een residentiële context tonen aan dat het domein 'seksualiteit' het laagst beoordeeld wordt. Er werd ook vastgesteld dat niet alle voorzieningen met een forensisch aanbod even ver staan in de ontwikkeling van een seksualiteitsbeleid. Het gebrek aan dergelijk beleid kan bijdragen aan deze lage score. Hierdoor zijn afdelingen binnen de voorziening individueel verantwoordelijk om beslissingen te maken inzake seksualiteit. Beslissingen rond seksualiteitsbeleving staan daarbij vaak in functie van het risico, en mogelijks te weinig in functie van herstel. Dit ondanks de vele voordelen die een gezonde seksualiteitsbeleving met zich kan meebrengen. De afgelopen jaren werden er over verschillende voorzieningen en afdelingen heen hulpverleners bevroegd naar hun noden en behoeften in het kader van de ontwikkeling van een seksualiteitsbeleid in de forensische psychiatrie. Tijdens deze workshop focussen we meer in detail op de conclusies uit dit onderzoek en gaan we aan de slag met enkele casussen om in een discussie belangrijke beleidselementen te exploreren. Ten slotte geven we concrete tips hoe men, ongeacht de functie, het verschil kan maken in omgaan met seksualiteit op de afdeling.

PSYCHOFARMACA EN SEKSUALITEIT: UITDAGINGEN EN OPLOSSINGEN | PROF. DR. RIK ROELS

Ondanks de significante impact op therapietrouw en klinische uitkomsten, worden seksuele bijwerkingen van psychofarmaca vaak ondergerapporteerd en slecht herkend in de klinische praktijk. Meer aandacht voor dit onderwerp kan niet alleen het seksuele welzijn van de patiënt bevorderen, maar ook de algehele levenskwaliteit en de kwaliteit van intieme relaties verbeteren. Echter, hoe pak je dit aan als je zelf vragen hebt bij het bespreekbaar maken van seksualiteit met je patiënt?

In deze workshop bespreken we de uitdagingen en oplossingen bij psychofarmaca en seksualiteitsbeleving. Via casuïstiek gaan we praktisch aan de slag voor het identificeren van seksuele bijwerkingen en strategieën om deze te behandelen. Zowel farmacologische als niet-farmacologische benaderingen komen aan bod. Het doel van de workshop is professionals in de gezondheidszorg te voorzien van de kennis en tools die nodig zijn om seksuele gezondheid te optimaliseren bij patiënten die psychofarmaca gebruiken.

WORKSHOPS

VROUWEN EN SEKS: PROOI OF ROOFDIEREN? | DR. MARJAN HAMELS

Het plegen van seksuele feiten of feiten met een seksuele inslag gebeurt zelden door vrouwelijke daders. Of toch niet?

In deze workshop gaan we dieper in op de prevalentie, onderliggende psychopathologie en de aard van seksuele feiten gepleegd door vrouwen.

SEKSUALITEIT BIJ PERSONEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING EN/OF AUTISME | MEVROUW MANON HEYNDRICKX

Verloopt de seksuele ontwikkeling anders bij personen met een verstandelijke beperking en/of autisme? Is er een andere seksuele beleving? Waar kunnen wij op letten als hulpverlener?

Dit zijn vragen waar we tijdens deze sessie bij stilstaan. Samen denken we na over aanpassingen om toch in gesprek te blijven gaan over zowel gezonde seksualiteit als seksueel grensoverschrijdend gedrag.

BELEID ROND SEKSUEEL EN RELATIONEEL WELZIJN?! EEN PANELGESPREK MET VERTEGENWOORDIGERS VAN DE VIJF ORGANISERENDE INSTELLINGEN | MEVROUW ISABELLE EENS (MODERATOR)

Seksualiteit is vaak een spannend thema en we vermijden vaak, om allerlei redenen, om hierover in gesprek te gaan. Is dit niet te privé om met de cliënt patiënt te bespreken? Zal ik mij hier niet op erg ongemakkelijk terrein mee begeven? Zijn er geen andere prioriteiten waar we eerst rond moeten werken? Is het wel wenselijk dat we in een forensische setting seksueel welbevinden bij de cliënten patiënten nastreven? En is er wel voldoende veiligheid in het team om rond dit thema in gesprek te gaan?

Seksualiteit en relatievorming binnen forensische centra roepen veel vragen op die kunnen leiden tot boeiende discussies. Hierbij worden we geconfronteerd met ethische en forensisch-psychiatrische dilemma's, maar even goed met praktische bedenkingen én met soms botsende persoonlijke normen en waarden. Het is alleszins geen nieuw thema, maar wel eentje dat meer en meer aandacht krijgt op de werkvloer en in het beleid van forensische settings. We nemen jullie aan de hand van enkele stellingen mee in het beleid en de praktijk rond seksueel en relationeel welzijn en in de dilemma's waar we hieromtrent mee geconfronteerd worden. Jullie eigen input legt mee de basis voor het debat met de panelleden!